

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista Quaderns de l'exili a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/quaderns-de-lexili-1943-1947-> >

✘ Quaderns de l'Exili (1943-1947)

Números publicats: 26.

Periodicitat: mensual (més endavant, bimestral).

Dates de publicació: del setembre de 1943 al març-abril de 1947.

Direcció: [Joan Sales](#) i [Lluís Ferran de Pol](#).

Redacció: Colina 10.

Impressió: Imprenta Sicoris, Escuela Militar 7, Coyoacán.

Format: 17'3 x 23 cm, imprès a dues columnes, amb setze pàgines de text i setze més d'anuncis.

Els *Quaderns de l'Exili*

Albert Manent

Quaderns de l'Exili, d'aparició mensual -però no sempre puntual-, veié la llum entre el setembre del 1943 i el desembre del 1947, a Coyoacán (Mèxic): n'aparegueren vint-i-sis números. Es tracta, sens dubte, de la revista més original i combativa de totes les de [l'exili](#). Congriada entorn d'un grup coherent -[Joan Sales](#), Raimon Galí, [Lluís Ferran de Pol](#), J.M. Ametlla- que anava a la "recerca d'un ideari", partia d'una experiència anterior, *Full Català*, que era, però, més modesta i subvencionada per un patrici pintoresc, Joan de Linares i Delhom, partidari d'un exèrcit català amb barretines, i del qual havia fet de mentor [Josep Carner](#). *Quaderns de l'Exili* és una provatura més homogènia i vindicativa. D'altra banda no es venia: era enviada, gratuïtament, a qualsevol català, valencià o illenc que ho demanés. D'un tiratge de poc més de mil exemplars, s'anà enlairant fins a assolir els quatre mil amb el darrer número, el vint-i-sis, petita apoteosi de [Montserrat](#) i de les festes de la coronació de la Mare de Déu (1947) que el grup de *Quaderns...* endevinà amb bon sentit polític que era el primer acte obert, multitudinari, d'afirmació nacional catalana des de la guerra civil. L'abundància d'anuncis -no en recordo tanta quantitat, ni de bon tros, en d'altres revistes de l'emigració- i algun mecenatge esporàdic cobrien les despeses d'impressió i alhora en facilitaven la tramesa gratuïta. Pensem en aquest miracle precisament a l'exili: un servei de catalanització sense haver de cobrar rebuts!

Des del primer número la revista fixà uns punts programàtics, prou clars i rotunds: 1. Els Països Catalans formen una nació que aspira, com a *desideratum*, a tenir un estat propi. 2. Assolit l'ideal, convindria una confederació: occitana, hispànica, romànica, europea. 3. És imprescindible un exèrcit català amb mitjans propis. 4. Propugnen un "règim d'igualtat social i econòmica". 5. Combaten l'intel·lectualisme: "ambicionem un estil directe, senzill, digne, subordinat a l'obra". 6. El Desastre Nacional (1936-39) havia d'ésser el començament d'una època nova.

El grup de *Quaderns de l'Exili* maldava per donar un sentit català, bé que crític, a l'esforç i el sacrifici

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista Quaderns de l'exili a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/quaderns-de-l'exili-1943-1947-> >

de la guerra civil. Exalça els herois nacionalistes -Jaume Compte, Manuel González i Alba, Andreu Xandri i, per la seva mort, Lluís Companys. Tractà amb saviesa de tècnic temes militars, per mitjà de dos oficials superiors qualificats: el coronel Vicenç Guarner i el comandant Enric Pérez i Farràs. Per al grup, [l'exili](#) no era més que un estat molt transitori, que demanava no planys, ans una activitat d'imaginació creadora: d'ací el projecte de crear una unitat especial de voluntaris catalans al costat dels aliats, projecte que no fou acceptat. Per tot això, entre el 1948 i el 1950, la majoria dels promotors de la revista es reintegraren a Catalunya, on creien que calia continuar la lluita.

Quaderns de l'Exili reivindicà figures del passat: [Verdaguer](#), [Costa i Llobera](#), Torras i Bages, [Ruyra](#); sostingué agres polèmiques amb [Joan Oliver](#), [Rafael Tasis](#) i Amadeu Hurtado i plesà una antipatia insistent pels noucentistes, que anomenava "òrsides", sobretot per [Josep Carner](#).

La revista seguia a fons l'evolució dels nuclis clandestins dels Països Catalans i en publicava documents. Les crítiques de llibres eren les antigasetilles, de vegades molt dures i injustes. Acollí a les seves planes escriptors valencians desconeguts. L'aire polèmic, incisiu, sense concessions, de *Quaderns de l'Exili* li guanyà una gran ressonància i cal recordar el noticiari triat de "Gasetas de l'Exili", les cartes al director, generalment tan estimulants. Entre d'altres col·laboradors constants, hi ha Enric. F. Gual, Abelard Tona i Nadalmal, Jaume-Anton Aiguader i Cortès, J.M. Miquel i Vergés, Jordi Arquer, Felip Melià, Albert Folch i Pi -germà de Núria Folch, muller de [Joan Sales](#), també col·laboradora-, Vicenç Llorca (així signava [Vicenç Riera Llorca](#)), [Avel·lí Artís-Gener](#), [Pere Calders](#), etc. Josep Pijoan, el rodamón, hi publicà uns sucosos i anticonvencionals capítols d'unes memòries. També, més esporàdicament, hi trobem la signatura d'August Pi i Sunyer i de Pere Bosch i Gimpera -considerats mestres del grup-, a més de Carles Cardó.

Una de les "víctimes" dels dicteris de *Quaderns de l'Exili* escriví que la revista "és una de les publicacions catalanes més suggestives, del punt de vista literari i ideològic, que s'han editat fora de Catalunya" (J. Torrent i [R. Tasis](#), *Història de la premsa catalana*, vol. II, p. 647). I Francesc Cambó en una carta al director asseverava curiosament: "Els llegeixo amb gust, per ser l'única publicació seriosa dels exiliats [...]. D'antuvi, és l'única revista que diu coses sensates d'entre totes [...]. I no en diu de delirants o simplement estúpides; després, enmig d'afirmacions amb les quals no estic d'acord, n'hi ha d'altres, les fonamentals, que jo subscriuria íntegrament. El curiós és que gairebé tot el que diu sembla ressò del que deia Prat de la Riba" (*Quaderns de l'exili*, núm. 26).

[Albert Manent](#). *La literatura catalana a l'exili* (Barcelona, Curial, 1976)

Biobibliografia

Bibliografia

WEB: Escriptors i revistes a Mèxic. Índexs de deu revistes culturals

Teresa Ferriz Roure ha elaborat els índexs complets de les deu revistes culturals més importants de l'exili a Mèxic.

<http://books.google.es/books?printsec=frontcover&id=Du6QP2gPf0EC#v=onepage&q=&f=false>

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista Quaderns de l'exili a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/quaderns-de-lexili-1943-1947-> >

<http://cataleg.bnc.cat/>

WEB: Articles sobre la revista (Traces)

[http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Quaderns de l'exili+&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb](http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Quaderns%20de%20l'exili+&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb)

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://www.gencat.net/slp/vtls24/catalan/index.html>

Comentaris

Crítica

WEB: Joan Sales, un dels directors

Pàgina de lletrA dedicada a Joan Sales.

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-sales/>

WEB: Lluís Ferran de Pol, un dels directors

Pàgina de lletrA dedicada a Lluís Ferran de Pol.

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/lluis-ferran-de-pol/>

WEB: Edició facsímil digital

La col·lecció completa és consultable a la Biblioteca del Exilio de la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.

<http://www.cervantesvirtual.com/FichaObra.html?Ref=5104>

WEB: Sobre la revista

Aquesta pàgina conté les dades més importants sobre la revista i els seus col·laboradors.

<http://reocities.com/Athens/Acropolis/7864/quad-ex.html>

WEB: "Els Quaderns -sostinguts pels seus col·laboradors... i amics- són una publicació modesta": text introductor de Joan Sales al núm. 5 (gener-febrier 1944).

<http://reocities.com/Athens/Acropolis/7864/quaderns.html>

WEB: En mots de Joan Sales

Text de presentació de la revista escrit per Joan Sales amb motiu de l'edició facsímil (1982).

<http://reocities.com/Athens/Acropolis/7864/qad-fac.html>

PDF: "Raimon Galí entre la innocència i l'heroisme"

Ressenya de les memòries de Raimon Galí per Joan Triadó, a *l'Avui* (21/10/04).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03326.pdf>